

Guide til debat om folkekirkens liturgi

Er det på grund af dåbsritualet, at nogle unge folkekirkemedlemmer vælger ikke at døbe deres børn? Og hvis det er, skal vi så lave ritualer om for at imødekomme dem?

Og hvad med nadveren en almindelig søndag, som mange steder deler menigheden i to – dem der går til nadver og dem der ikke gør. Kan vi gøre nadveren mere tilgængelig uden at forfladige den?

Folkekirkens liturgier er en væsentlig del af kirkens udtryk, og som repræsentanter for menigheden er det vigtigt, at menighedsrådene deltager i den debat, som biskopperne nu har igangsat. Derfor er det en oplagt opgave for distriktsforeningen at indbyde menighedsrådene og inspirere dem til at deltage i denne væsentlige debat.

Biskopperne har afsluttet første del af et udredningsarbejde, hvor 3 faggrupper har undersøgt gudstjenestens faste form, liturgien. Faggrupperne har beskrevet gudstjenestelivet, som det ser ud i dag, og baggrunden for det. Det er der kommet 3 rapporter ud af, samt nogle mindre, letlæselige udgaver. De handler om:

1. Frihed eller fasthed
Her undersøges forholdet mellem autorisation og frihed i folkekirkens liturgi. Hvad skal være frit, og hvad skal være fast? Skal højmesse være ens, uanset hvor i landet man deltager eller skal der være plads til, at man lokalt kan lave sin egen udgave?
2. Gudstjenesten
Måden, vi fejrer gudstjeneste på, kaldes liturgi. Hvordan fejrer vi gudstjeneste i dag? Hvordan gør vi det bedst i fremtiden?

3. Dåb og nadver

Hvad er det centrale ved dåb og nadver, set i en evangelisk-luthersk sammenhæng, og hvordan kommer deres betydning bedst til udtryk i ritualer?

Biskopperne Elof Westergaard (Ribe), Marianne Christiansen (Haderslev) og Tine Lindhardt (Fyn) er formænd for hver af de 3 faggrupper. Fra efteråret 2019 lægger arbejdsgrupperne op til en bred folkelig og kirkelig debat om, hvordan gudstjenesten i fremtiden skal forme sig, hvor alle har mulighed for at komme med meninger, holdninger og indspil. I oktober 2020 vil biskopperne samle op på de tilbagemeldinger der er kommet.

Alle landets menighedsråd opfordres til at tage del i denne debat. For at inspirere til og kvalificere debatten er det en oplagt mulighed for distriktsforeningerne at invitere menighedsrådene til et arrangement, der kan være igangsættende i forhold til den debat, som menighedsrådene efterfølgende kan have i deres eget sogn.

Samtalekort til menighedsrådet

I Menighedsrådenes Blad september 2019 er der indlagt nogle samtalekort, som er udarbejdet af Grundtvigsk Forum med støtte fra biskopperne og Landsforeningen. Samtalekortene er meget anvendelige til at skabe en samtale om disse emner i et menighedsråd, men inden man kaster sig over disse, vil vi som nævnt opfordre til at distriktsforeningerne afholder et arrangement, hvor man får belyst nogle af de aktuelle temaer, som de 3 rapporter lægger op til.

Arranger lokal debat

I kan som distriktsforening bidrage til at skabe lokal debat i menighedsrådene. Nogle steder i landet er der allerede initiativer i gang til lignende arrangementer og her kan distriktsforeningen undersøge muligheden for at koble sig på. Formålet med arrangementet er at inspirere og kvalificere menighedsrådsmedlemmer i lokalområdet til at have en drøftelse i menighedsrådet og eventuelt med menigheden om gudstjenestens form og indhold i eget sogn.

Liturgimøde

Målgruppe

Menighedsrådsmedlemmer i jeres område. Der kan også inviteres andre som f.eks. repræsentanter fra folkekirkelige organisationer, organister m.fl.

1. Inden mødet

Aftal, hvem der er tovholdere på drøftelserne. Som tovholdere skal I orientere jer i materialet om liturgidebatten og sætte jer ind i udviklingsarbejdet. I skal vælge, om I ønsker at deltage i enkelte eller alle emner i debatten om dåb, nadver, gudstjeneste eller autorisation. Det kan være en fordel at gå i dialog med en præst, provst eller biskop, der kan redegøre for de teologiske aspekter af debatten som oplægsholdere. Som tovholdere skal I forud for mødet planlægge, hvem der varetager hvilke programpunkter. I skal også sørge for at arrangere de praktiske forhold omkring mødet.

Materiale ligger tilgængeligt her:

<https://www.folkekirken.dk/aktuelt/liturgiarbejde>

2. Under mødet

En programskitse til mødet kan være:

- Velkomst v/formanden eller tovholderen
- Salme
Der kan med fordel varieres mellem salmer fra den autoriserede salmebog og de 2 tillæg, der er udkommet – ligesom der kan varieres mellem nye og gamle melodier.
- Hvorfor er debatten om gudstjenestens liturgi vigtig?
Kort oplæg der motiverer til hvorfor en drøftelse af liturgien er vigtig. Det kan blandt andet omhandle tilkomsten af mange nye salmer og bønner, flere bibeloversættelser, væksten i andre former for dåb end barnedåb, dåbsgæster og kernemenighed, samvirke mellem præst og læg om liturgi og gudstjenesten m.v.
- Oplæg om udvalgte temaer
De 3 rapporter indeholder mange forskellige temaer, som der kan tages fat på. Valget af temaer må dels afhænge af, hvad der især er relevant i det område, som distriktsforeningen dækker, men kan også være bestemt af den oplægsholder man anvender.

Oplægget efterfølges af en fælles drøftelse af emnerne. I kan vælge at opsamle pointer og indsende dem til biskopperne.
- Sådan får man etableret en samtale lokalt om liturgien!
 - Hvilke materialer findes der? (samtalekort, debathæfte til 1. rapport)
 - Konkrete eksempler på forskellige fremgangsmåder (drøftelse i menighedsrådet, drøftelse med menighedsråd og menighed, sammenhængende forløb over flere aftener).
- Afslutning

3. Efter mødet

I kan vælge at opsamle pointer og indsende dem til biskopperne på adressen folkekirkensliturgi@km.dk. Send gerne kopi til Landsforeningen på menighedsraad@sogn.dk. I kan følge debatten og biskoppernes opsamling på debatten i oktober 2020.

Menighedsrådene tager efterfølgende liturgi på dagsordenen til rådsmøder, i gudstjenesteudvalg eller i andre sammenhænge og kan efterfølgende indsende materiale.